

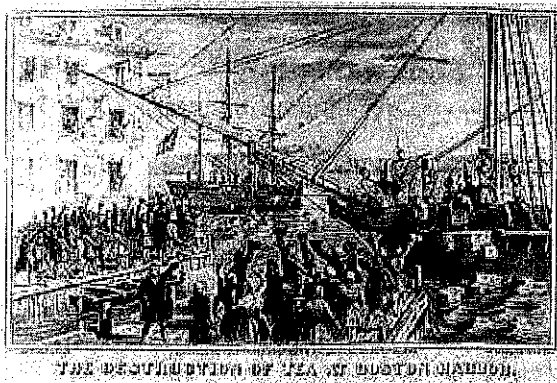
Samenvatting geschiedenistoets hoofdstuk 6: Een tijd van revoluties

Dit hoofdstuk gaat over opstand in Amerika, Frankrijk en Nederland. Deze opstanden noemen we revoluties.

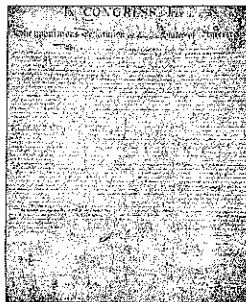
Opstand in Amerika (1775). De kolonisten willen onafhankelijkheid !

In eerdere hoofdstukken hebben jullie geleerd dat een aantal Europese landen koloniën bezaten in Amerika. Veel inwoners van Engeland verhuisden naar Amerika om een nieuw bestaan op te bouwen. Deze Engelse kolonisten moesten aan de Engelse koning belasting betalen, terwijl ze in het verre Amerika woonden!

Er viel met de Engelse koning niet te praten en de kolonisten werden woedend. Stiekem gooiden ze kisten thee van de Engelse schepen af die in de haven van Boston lagen. De Engelse koning pikte het niet en stuurde schepen met soldaten naar Boston.

De kolonisten uit andere koloniën in Amerika pikten dit niet! En zo ontstond een revolutie van de Amerikaanse kolonisten tegen de Engelse heerschappij. Op 4 juli 1776 werd de Onafhankelijkheidsverklaring afgekondigd. Hierin zeiden de kolonisten dat de burgers zelf de baas zouden moeten zijn.

In 1783 sloten de kolonisten vrede met Engeland. Door steun van Frankrijk, Spanje en de Republiek der Zeven Nederlanden hadden de koloniën zich vrij gevochten. De leider van de kolonisten was George Washington. De koloniën spraken af dat samen één land zouden worden. En zo ontstond de VS (Verenigde Staten van Amerika). George Washington werd de eerste president van de VS

Er werd een grondwet opgesteld. Dat was heel bijzonder, want de Amerikaanse grondwet was de eerste. Nu hebben bijna alle landen een grondwet. Hierin staan belangrijke vrijheidsregels en rechten voor alle burgers, zoals bijvoorbeeld vrijheid van meningsuiting.

De Franse Revolutie (1789). Vrijheid, gelijkheid en broederschap.

In Frankrijk waren er grote verschillen tussen rijk en arm. De koningen leefden in hun grote paleizen en waren de baas. De meeste Fransen waren maar gewone burgers en boeren. Ze moesten hard werken en waren arm. Toch moesten ze ook nog veel belasting betalen aan de koningen. De adel en de geestelijkheid betaalden helemaal niets. Je begrijpt wel dat dit niet goed kon blijven gaan....

Op 14 juli 1789 begon de Franse Revolutie. De bevolking van Parijs bestormde de Bastille. Dit was de Koninklijke gevangenis.

Koning Lodewijk XVI dacht dat het om een klein opstandje ging. Maar dit was het' begin van zijn einde'. De koning en veel edelen werden tijdens de revolutie gedood. Ook in Frankrijk werd een grondwet opgesteld. Voor iedereen moest er voortaan 'vrijheid, gelijkheid en broederschap' zijn.

In de 'Verklaring van de rechten van de mens en de burger' beschreef de Franse bevolking wat de nieuwe rechten waren van alle burgers. De vorsten uit andere Europese landen waren bang dat ook in hun eigen land een revolutie uit zou breken. Maar de Fransen wilden juist dat andere Europese landen een voorbeeld aan hen zouden nemen. Frankrijk kwam daardoor in oorlog met verschillende landen.

Het was generaal Napoleon Bonaparte die het Franse leger naar de overwinningen leidde. Maar deze generaal had nog grotere plannen. Hij zette de Franse regering af en in 1804 kroonde hij zichzelf tot keizer. Opnieuw had het Franse volk niets meer te vertellen!

Napoleon viel Rusland aan in 1812. Maar in Moskou aangekomen moest het leger zich al snel terugtrekken. Er was gebrek aan eten, bescherming, munitie en verband. Op de terugweg werd het leger overvallen door de strenge winter en

Russische troepen. Het Russische avontuur kostte daardoor honderdduizenden Franse soldaten het leven.

Napoleon Bonaparte

Napoleon werd verslagen en verbannen naar Elba. Na een ontsnapping werd hij uiteindelijk definitief verslagen bij Waterloo.

De Bataafse Republiek (1795). Weg met Stadhouder Willem V !

In de Republiek der Zeven Nederlanden was stadhouder Prins Willem V de baas. De bestuurders van het land (regenten) waren schatrijk. Ze staken namelijk een groot gedeelte van het loon van de burgers in hun eigen zak. Ze gaven de belangrijkste banen aan familie of vrienden. Alleen de burgers moesten belasting betalen. En elk jaar werden deze ook nog eens verhoogd. De stadhouder deed.....helemaal niets!

Dit leidde in Nederland tot opstand. Er waren twee groepen. De prinsgezinden bleven trouw aan de stadhouder en de patriotten vonden juist dat het de schuld was van de stadhouder dat het zo slecht ging in het land. In 1785 namen de patriotten de macht over. Maar de vrouw van Willem V, Wilhelmina van Pruisen, riep de hulp in van haar broer. Hij was koning van Pruisen. Hij stuurde een leger en de patriotten vluchtten naar Frankrijk.

In 1795 trekt het Franse leger, samen met de patriotten Nederland binnen. Stadhouder Willem V vlucht naar Engeland en de regenten worden afgezet. Nederland krijgt een nieuwe naam: de Bataafse Republiek. En zoals in Amerika en Frankrijk krijgt ook Nederland een grondwet.

Maar het was allemaal niet zo mooi als het leek. Vrijheid, gelijkheid en broederschap.... Mooie woorden, maar ze bleken niet waar. De Nederlanders mochten van de Fransen geen handel drijven met Engeland. Bovendien moest er veel geld betaald worden voor de Franse hulp.

In die periode regeerde Napoleon in Frankrijk. Hij benoemde zijn broer Lodewijk Napoleon tot koning van Holland. De Bataafse Republiek werd dus een koninkrijk. De Nederlanders hielden zich niet aan de afspraken. Ze kwamen niet opdagen in het Franse leger en bleven gewoon handel drijven met de Engelsen. Lodewijk moest orde op zaken komen stellen, maar dat lukte hem niet.

Lodewijk Napoleon

Omdat Lodewijk faalde, ging Napoleon zelf regeren over Holland. Hij maakte Holland een deel van Frankrijk. Pas in 1813, toen Napoleon gevangen was genomen, vertrokken de Fransen weer naar hun eigen land. We hebben nog veel herinneringen aan de Franse tijd. We gebruiken bijvoorbeeld nog Franse woorden, zoals bureau. We hebben een grondwet gekregen. Er zijn grote wegen aangelegd. Napoleon voerde eenheid van maten in, zoals de meter en een kilo.

Ook wilde Napoleon dat iedereen een achternaam koos. Die naam werd ingeschreven op het gemeentehuis. Alle namen en geboortedata staan daar in grote boeken. Dat heet de Burgerlijke Stand. Is je achternaam Naaktgeboren, dan heeft je over-over-over... grootvader een hele grappige bui gehad toen hij zich inschreef bij de Burgerlijke Stand!

Bron: Wijzer door de tijd uitgegeven door Wolters Noordhoff

Hieronder staat een oefentoets. Kun je de vragen hieronder goed beantwoorden, dan ben je klaar voor het proefwerk. Succes!

- 1 In welke drie landen vonden revoluties plaats? In welk jaar was dat?
- 2 Wat was de oorzaak van de oorlog tussen de Engelse kolonisten in Amerika en de koning van Engeland?
- 3 Hoe is de naam 'Verenigde Staten' ontstaan?
- 4 Waarom was de Amerikaanse grondwet zo bijzonder?

- 5 Schrijf een belangrijk artikel uit de Amerikaanse grondwet op.
- 6 Wat gebeurde er op 14 juli 1789 in Frankrijk?
- 7 Waarom moest Napoleon zich terug trekken uit Rusland?
- 8 'De prinsgezinden vonden dat het de schuld van Stadhouder Prins Willem V was, dat het zo slecht ging met het land'.
Klopt deze zin? Leg dit uit.
- 9 Wat is de Burgerlijke Stand?
- 10 Wat hoort niet in dit rijtje thuis... Patriotten - George Washington -
het Russische leger - de Bastille